

Amerikanska städers och delstaters roll för Parisavtalets överlevnad

Vid en presskonferens i Vita husets rosenträdgård den 1 juni meddelade president Donald Trump att USA kommer att dra sig ur Parisavtalet för att minska de globala växthusgasutsläppen. Under presskonferensen sa Trump att "[Jag valdes för att representera medborgarna i Pittsburgh, inte Paris](#)", vilket rev ner applåder från de närvarande. Men Trump fick mothugg från Pittsburghs borgmästare, demokraten William Peduto, som påpekade att [nästan 80 procent av Pittsburgh-borna röstade på Hillary Clinton](#). På Twitter [skrev Peduto](#) att "USA ansluter sig till Syrien, Nicaragua och Ryssland genom beslutet att inte delta i Parisavtalet. Nu är det upp till städer att ta över ledarskapet."

Till stor del är det också just det som har skett på klimatområdet i USA de senaste månaderna: städer och delstater har tagit upp den federala regeringens fallna mantel. I dagsläget (mitten av oktober 2017) har inte mindre än 382 amerikanska borgmästare -- däribland de i Chicago, Los Angeles och New York -- tillkännagett att de tänker leva upp till Parisavtalets villkor. [I ett gemensamt uttalande](#) skriver gruppen, som kallar sig *The Climate Mayors*, att "(...) om presidenten vill bryta de löften vi gett till våra allierade (...) kommer vi att bygga och stärka relationer över hela världen för att skydda planeten mot förödande klimatrisker. Världen kan inte vänta -- och inte vi heller."

På delstatsnivån finns [United States Climate Alliance](#), en grupp som än så länge inkluderar ett amerikanskt territorium (Puerto Rico) och 14 delstater, inklusive Kalifornien, Massachusetts och New York. Parterna i *United States Climate Alliance* [förbinder sig till konkreta mål](#): först och främst att minska sina utsläpp med 26-28 procent jämfört med 2005 års nivåer inom de närmaste tre åren. Dessa delstater vill även "möta eller överträffa" målsättningarna för utsläppsminskningar i Obama-administrationens *Clean Power Plan*, som [Trumps regering nu vill skrota](#). *United States Climate Alliance* kommer också att arbeta för att uppdatera elnätet för att underlätta anpassningen till vind- och solenergi, förändra byggstandarder för att minska energianvändningen, samt bygga laddstationer för att snabba på omställningen till en

Det finns skäl att tvivla på hur effektiva de nya initiativen kommer att vara. Delstaterna som är med i *United States Climate Alliance* orsakar bara en knapp femtedel av USA:s totala utsläpp, och många av de största förorenarna -- bland andra Florida och Texas -- är inte med. Dessutom är många delstater beroende av federala medel för att kunna finansiera diverse miljöprogram. Eftersom Trump-regeringens föreslagna budget för 2018 skulle innebära att [miljöskyddsmyndigheten EPA:s anslag minskar med nästan en tredjedel](#) kommer många delstater att få svårt att arbeta effektivt med att till exempel rena sjöar och giftigt avfall. Städer och delstater kan därför fylla i vissa av de luckor som den federala regeringen lämnar efter sig, men inte alla.

Givet att amerikanska staders och delstaters handlingsutrymme är begränsat, vad kan de faktiskt åstadkomma på klimatområdet? För det första kan delstaterna (till följd av USA:s federala regeringsform) stifta sina egna miljölagar, vilket ger utrymme för progressiva delstater att vara mer ambitiösa än den federala regeringen. Kaliforniens klimatlag *A.B. 32*, som infördes 2006 när Arnold Schwarzenegger var guvernör, [ledde till exempel till att delstatens utsläpp minskade med 10 procent 2004-2014](#). Kalifornien har också visat att ambitiös klimatpolitik kan kombineras med hög tillväxt; [2015 hade Kalifornien jämte Oregon den högsta tillväxten av alla amerikanska delstater](#).

De beslut som större delstater fattar kan också ha en avsevärd påverkan på hur andra delstater utformar sin klimatlagstiftning. Kaliforniens utsläppsregler för bilar och lastbilar som infördes 2002 [ledde exempelvis till att ett dussin andra delstater införde samma strikta standarder](#). Därför är det positivt att *United States Climate Alliance* -- som leds av Kaliforniens, New Yorks och Washington States guvernörer -- arbetar för att harmonisera sina energiregler och produktstandarder. Detta samarbete kan utöka storleken på de potentiella marknaderna och därmed skapa starkare incitament för investeringar i förnybar energi. Vissa delstater har tagit fram så kallade *Renewable Portfolio Standards* (RPS), som kräver att en viss andel av den energi som produceras i delstaten måste komma från förnybara källor. 2015 undertecknade Kaliforniens guvernör Jerry Brown till exempel en lag som innebär att [hälften av delstatens energiproduktion ska vara förnybar senast 2030](#). (Jämförelsevis kom [53,9 procent av Sveriges energi från förnybara källor 2015](#), vilket gjorde Sverige till bäst i klassen i EU.) Idag har 29 delstater anammat sådana standarder. RPS:er är förvånansvärt populära även i republikanska delstater som Texas, som på senare år blivit [USA:s överlägset största vindenergiproducent](#).

Men för att förstå varför RPS:er har sådant stöd över partigränserna är det viktigt att känna till att dessa standarder inte alltid ses som klimatpolitik, utan ofta presenteras som ett sätt att främja jobbtillväxt och för att bli oberoende av importerad energi. Omställningen till grön energi i USA sker inte alltid så mycket av klimathänsyn som av affärsmässiga och strategiska skäl. De senaste tio åren har allt fler amerikanska företag insett vilka affärsmöjligheter en energiomställning kan skapa. [Därför skickade även stora energiföretag som ExxonMobil brev](#)

[direkt till Trump-administrationen](#) för att uttrycka sitt stöd för Parisavtalet. De stora energiföretagen förlitar sig allt mer på naturgas istället för olja och kol ([naturgas ger upphov till 50% mindre koldioxidutsläpp än kol när det förbränns](#)), och pressas allt oftare av sina aktieägare att inte aktivt bekämpa klimatlagstiftning. Amerikanska företagsledare förstår att deras långsiktiga affärsmodeller hotas av klimatförändringar, och att Trumps beslut att dra sig ur Parisavtalet ställer USA:s förtroende som internationell samarbetspartner på spel. David Livingston från tankesmedjan Carnegie Endowment menar att VD:arna för de stora *Fortune* 500-företagen [verkar i en miljö där fakta och pragmatism spelar större roll än retorik och ideologi](#). Styrelser och aktieägare ser hellre långsiktiga och konsekventa klimatåtgärder än den ombytthet och turbulens som Trump-administrationens agerande medför.

Så vad kan utländska regeringar och andra internationella aktörer göra för att driva på USA i en mer hållbar riktning? Den svenska regeringen och EU kan bland annat dra lärdomar från hur Kanada arbetar med amerikanska delstater på klimatområdet. Till exempel har [kanadensiska provinser och amerikanska delstater sammanfogat sina utsläppsrättsmarknader](#), ett upplägg som förbinder Kalifornien och Québec och snart även Kanadas folkrikaste provins Ontario. Kanadas federala regering bygger också allianser med en rad amerikanska delstater. Så fort Trump meddelat sitt beslut att lämna Parisavtalet ringde Kanadas miljöminister Catherine McKenna upp Kaliforniens och Washington States guvernörer, som både var uttalade supportrar av avtalet och blev ledande i *United States Climate Alliance*. Delstater som utgör betydande kanadensiska exportmarknader, som New York och Pennsylvania, har också setts som gångbara allierade. I våras delades ministrarna i Justin Trudeaus regering upp, baserat på tidigare erfarenheter och relationer, för att jobba direkt mot specifika delstater med fokus på miljö- och handelsfrågor. Bland annat hade transportministern Marc Garneau, som ansvarar för delstaterna Florida och Pennsylvania, [ett möte med Pittsburghs borgmästare William Peduto för att diskutera klimatfrågor dagen efter att Trump dragit ut USA ur Parisavtalet](#).

Kanadensarna är inte heller ensamma om att gå direkt till delstatsnivå för att förhandla fram klimatöverenskommelser: i juni [skrev Kina och Kalifornien under ett avtal om att arbeta tillsammans för att minska globala utsläpp av växthusgaser](#). Redan innan den

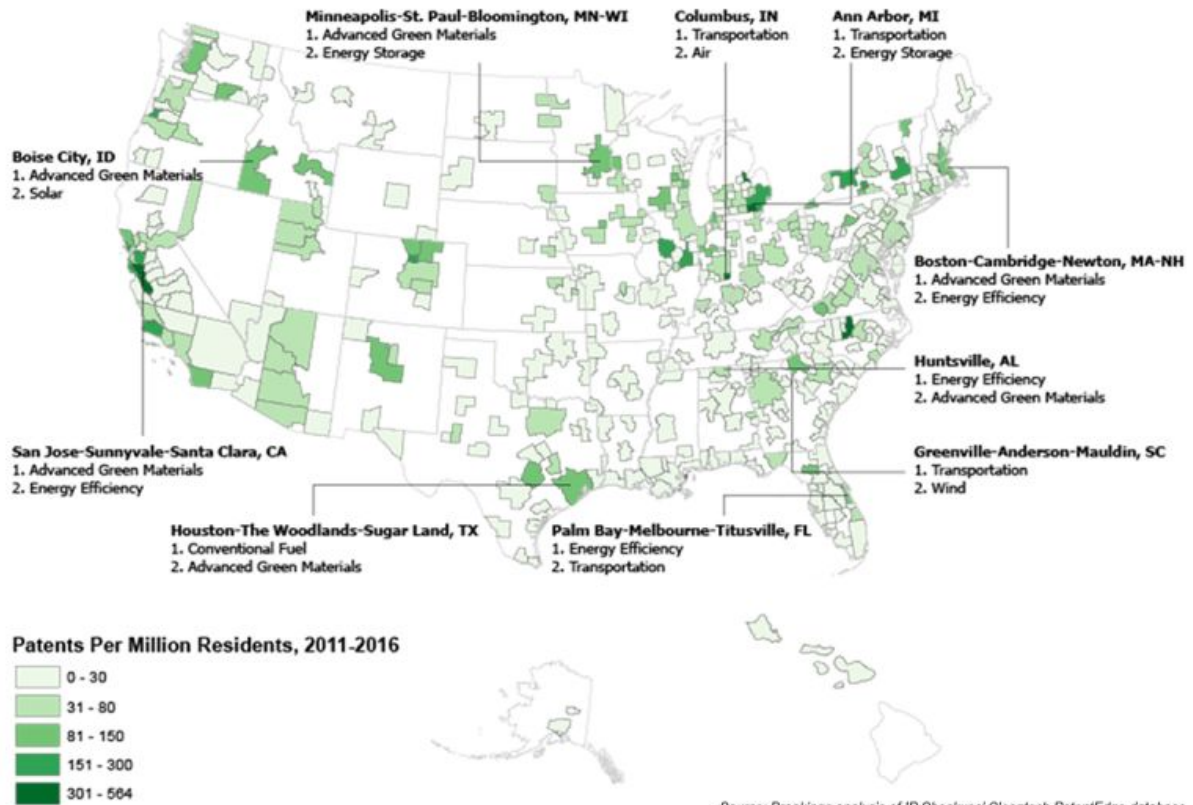
överenskommelsen hade Kalifornien skrivit under liknande avtal med två kinesiska provinser, Jiangsu och Sichuan.

I det här sammanhanget har Centerpartiet -- oavsett om man är i regeringsställning eller ej -- något att bidra med. I och med erfarenheterna från åren med alliansregeringen och förhandlingar på EU-nivån kan Centerpartiet exempelvis dela med sig av *best practices* i hållbar landsbygdsutveckling och hur man kan få utsläppsriktmarknader att fungera bättre. I möten med mer konservativa amerikaner kan man betona hur Sverige under alliansregeringen lyckades kombinera minskade utsläpp med god ekonomisk tillväxt, och hur svenska företag som Skanska och SKF skapar jobb i USA genom att jobba med klimatsmarta lösningar. (Sverige är den [11:e största källan till utländska direktinvesteringar i USA och svenska investeringar har skapat drygt 330 000 amerikanska jobb](#), siffror som med fördel kan lyftas fram i det rådande *America First*-klimatet.) Centerpartiet kan främja expertutbyten mellan svenska forskningscentrum och deras motsvarigheter i delstater som Kalifornien, vilket skulle kosta mindre än att utveckla all kunskap från grunden på hemmaplan. Kalifornien, [som om det vore ett eget land skulle vara världens sjätte största ekonomi](#), är ledande i investeringar och innovation inom allt från batterier till solenergi, vilket bidrar till de sjunkande priserna för förnybar energi. Det kombinerat med en progressiv miljölagstiftning [gör Kaliforniens delstatshuvudstad Sacramento till "det nya Washington"](#) för de som vill påverka utvecklingen på klimatområdet i USA. Att knyta kontakter där kan därför vara ett viktigt steg för att utveckla ett transatlantiskt samarbete inom energi- och miljöfrågor.

Detta är bara några exempel på hur Centerpartiet skulle kunna underlätta fortsatta klimatinitiativ i USA på stads- och delstatsnivå. Visserligen tyder ny data på att [utsläppsminskningarna i Kina och Indien är mindre än vad som tidigare uppskattats](#), och att världen kanske kan nå Parisavtalets målsättningar även utan USA, men utan amerikanskt deltagande kommer det att bli mycket svårare. Varje initiativ för att hjälpa de städer och delstater som trotsar Trumps beslut att lämna Parisavtalet kan därför leda till betydelsefulla framsteg för att motverka fortsatt global uppvärmning.

America's Clean Energy Economy is Actually a Network of Regionally Varied Cluster Ecosystems

Cleantech patents per million residents, 2011-2016

Kartan visar några av de kluster i USA med höga antal patentansökningar för gröna teknologier per miljon invånare. Många av de största klustren finns på västkusten, men som bilden visar finns det områden med hög koncentration av gröna innovationer spridda över hela landet. Källa: [Brookings Institution](https://www.brookings.edu/research/energy-innovation-in-the-us/)